

A százhalombattai
Hamvas Béla Városi Könyvtár

Gyűjtőköri Szabályzata

Százhalombatta
2016

Módosítások

A 2015. január 30-án életbe lépett Gyűjtőköri Szabályzat záró rendelkezése szerint „a könyvtár Gyűjtőköri Szabályzatát a társadalmi környezet, a könyvtárszakmai és technikai változások, valamint a használói elégedettségi vizsgálatok eredményétől függően rendszeresen 2 évente felül kell vizsgálni.”

2016. január 1-től Százhalombatta Város Önkormányzatának 270/2015. /XI.30./ számú Önkormányzati határozata alapján a könyvtár szervezeti felépítésében jelentős változás történt, 2016. január 1-től megszűnik a könyvtár zenei részlege (hangtár), ezért szükséges a Gyűjtőköri Szabályzatot a meghatározott időintervallumon belül módosítani.

Módosítások jegyzéke

Módosítás	Oldalszám
<i>Dokumentumtípusok</i> táblázatából törlésre kerül a Hangtár oszlop. Ezzel párhuzamosan minden Hangtárban jelölt dokumentumtípus átkerül a Felnőttkönyvtár oszlopába.	5. old.
Az <i>Állományrészek</i> felsorolásánál törlésre kerül a Zenei könyvtár bemutatása.	7. old.
Törlésre kerül a Zenei könyvtár fő- mellék és kiegészítő gyűjtőköre táblázat	10. old.
A zenei könyvtár kifejezés törlésre kerül az <i>Állomány apasztása.</i> fejezetnél	11. old.

A könyvtár típusa, alapkövetelményei és alapfeladatai

A Hamvas Béla Városi Könyvtár önkormányzati fenntartású nyilvános könyvtár.
Az 1997. évi CXL. Törvény 54.§-a szerint alapkövetelményei a következők:

- ❖ mindenki által használható és megközelíthető,
- ❖ vezetője felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik és könyvtári szakembert alkalmaz,
- ❖ rendelkezik kizárólagosan könyvtári szolgáltatások céljaira alkalmas helyiséggel,
- ❖ rendszeresen, a felhasználók többsége számára megfelelő időpontban tart nyitva,
- ❖ helyben nyújtott alapszolgáltatásai ingyenesek,
- ❖ statisztikai adatokat szolgáltat,
- ❖ ellátja az 55. § (1) bekezdésében felsorolt alapfeladatokat,
- ❖ elnevezésében megjelenik a könyvtár kifejezés.

Az 1997. évi CXL. Törvény 55.§-a szerint nyilvános könyvtárként alapfeladatai a következők:

- ❖ a fenntartó által kiadott alapító okiratban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott fő céljait küldetésnyilatkozatban közzé teszi,
- ❖ gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja,
- ❖ tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,
- ❖ biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,
- ❖ részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,
- ❖ biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét,
- ❖ a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,
- ❖ segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,
- ❖ kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez,
- ❖ tudás-, információ- és kultúráközvetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez,
- ❖ a szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi.
- ❖ A nyilvános könyvtár az általa üzemeltetett, kiskorúak által is használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek használatát a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, könnyen telepíthető és használható, magyar nyelvű szoftverrel ellátva biztosítja a kiskorúak lelki, testi és értelmi fejlődésének védelme érdekében.
- ❖ A fenntartó kiegészítő feladatokat is meghatározhat.

A városi könyvtár feladata az 55.§ bekezdésében foglaltakon túl:

- ❖ gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja,
- ❖ közhasznú információs szolgáltatást nyújt,
- ❖ helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt.

A fentiekből következően a Hamvas Béla Városi Könyvtár általános gyűjtőkörű, közművelődési funkciókat ellátó közgyűjtemény, amely kielégíti a városban felmerülő szak- és szépirodalmi igényeket. Gyűjtőköre kiterjed az egész magyar könyv- és dokumentumkiadásra.

A könyvtár tevékenysége

Közkönyvtári funkciójából adódóan gyűjti

- ❖ a magyar- és a világirodalom klasszikusainak teljes körét,
- ❖ megfelelő igényességgel gyűjti a szórakoztató irodalmat,
- ❖ az alapszintű ismeretterjesztő műveket, az önművelést biztosító középszintű ismeretterjesztő- és szakkönyveket
- ❖ a szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatos munkákat
- ❖ gyűjti a fontos magyar nyelvű referáló lapokat, politikai hetilapokat és folyóiratokat, irodalmi és társadalmi folyóiratokat,
- ❖ válogatva gyűjti a szórakoztató magazinokat.

A könyvtár gyűjtőkörét meghatározó helyi tényezők:

Százhalombatta a Dél-Budai kistérség meghatározó jelentőségű települése, Budapesttől mintegy 30 km-re fekvő, közel húszezer lakosú fejlett kisváros. Modern ipari város, és régészeti lelőhelyekben gazdag település. Fejlett infrastruktúra, jól felszerelt intézményhálózat, alacsony munkanélküliség jellemzi. A városban kimagasló a kulturális és sportélet, sok lehetőség van a szórakozásra, kikapcsolódásra.

Az elmúlt század végén, második felében Százhalombatta életében a legfontosabb szerepet az ipar töltötte be. Rövid idő alatt egy 4000 fős mezőgazdasági faluból egy mintaszerű ipari várost kellett teremteni, annak teljes gazdasági, közösségi és kulturális infrastruktúrájával együtt. Az MOL Nyrt. Dunai Finomító, valamint a GDF Suez Dunamenti Erőmű Zrt. az itt élők munkájának és munkahelyének biztosítása mellett megalapozta a város gazdasági erejét is.

Százhalombattán egy bölcsőde, öt óvoda, négy általános iskola, valamint nyolcosztályos gimnázium, szakközépiskola és művészeti iskola működik, melyekben iskolai könyvtár is található. Az idősek és a szociálisan támogatásra szorulókat gondozását a Városi Családsegítő és Gondozási Központ látja el. Számos civilszervezet is működik a városban, amelyek aktívan részt vesznek a közéletben. A városban a Hamvas Béla Városi Könyvtáron túl a MOL Nyrt. Dunai Finomító területén szépirodalmi és szakkönyvtár működik.

Gyűjtőköri indoklás

A Hamvas Béla Városi Könyvtár általános gyűjtőkörű városi könyvtár, amelynek feladata, hogy elősegítse

- ❖ a lakosság általános és szakmai műveltségének gyarapítását,
- ❖ a gyermekek és az ifjúság olvasóvá nevelését,
- ❖ információs háttérrel biztosítson az állampolgári tájékozódáshoz, a közügyek intézéséhez,
- ❖ a könyvtári hálózat szolgáltatásainak biztosításával valamint a könyvtárközi
- ❖ kölcsönzés révén tágítsa felmerülő igények kielégítésének lehetőségét.

Kiadványtípusok

A technika fejlődésével megváltoztak az adathordozók és az adatok rögzítésének módjai is, valamint jelentősen megnőtt az egy adathordozón tárolható adatok mennyisége. A modern könyvtárak alkalmazkodva a környezet változásához és a használói igényekhez, már nem csak a hagyományos nyomtatott és audio- vizuális dokumentumtípusokat gyűjtik, hanem egyre inkább beépítik gyűjteményeikbe az elektronikus- és digitális adathordozókat is.

A leírtak alapján a Hamvas Béla Városi Könyvtár az alábbi kiadványtípusokat gyűjti:

DOKUMENTUM TÍPUS	RÉSZLEGEK			MEGJEGYZÉS
	Felnőtt könyvtár	Gyermekkönyvtár	Városi Archívum	
könyv	X	X	X	
hangoskönyv	X	X	X	
folyóirat	X	X	X	
térkép	X		X	
CD (zenei)	X		X	
CD- és DVD- ROM	X	X	X	Gyermekkönyvtár: könyvmellékletként
hanglemez	X			lezárt gyűjtemény
DVD	X		X	Gyermekkönyvtár: könyvmellékletként
videó kazetta	X		X	Felnőtt könyvtár: lezárt gyűjtemény
diafilm		X		
dia			X	
plakát			X	
aprónyomtatvány			X	
lapkivágat			X	
cikk	X		X	Felnőtt könyvtár: Hamvas-gyűjtemény
szürke irodalom (pályázati munkák, kereskedelmi forgalomba nem került kiadványok, stb.)			X	
szakdolgozat			X	
egyéb periodika			X	
digitális technikával rögzített felvételek	X		X	
egyéb elektronikus dokumentum	X		X	Felnőtt könyvtár: folyóiratok elektronikus hozzáférése

Állományrészek

Felnőttkönyvtár:

Kézikönyvtár: Az egyes tudományterületek legfontosabb kézikönyvei 1 példányban.

Szakkönyvek: itt találhatóak az egyes tudományágakra vonatkozó tudományos és ismeretterjesztő kiadványok, melyek egyszerre szolgálják a tanulást, az önművelést, a tájékozódást, a kikapcsolódást és a hobby tevékenységek ismereteinek bővítését.

Kiemelten gyűjtjük ezen belül a pszichológia, a magyar vonatkozású szociológia, a pedagógia, a magyar néprajz, a magyar irodalom kiadványait, ezen belül erős válogatással a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges műveket, a magyar történelem kiadványait, útleírásokat és útikönyveket.

Szépirodalom: teljességre törekvően gyűjtjük a klasszikus magyar és külföldi irodalmat. Igényes válogatást kívánunk nyújtani a kortárs magyar- és világirodalom terméséből, valamint a szórakoztató irodalomból.

Válogatva vásárolunk klasszikus és kortárs idegen nyelvű szépirodalmi műveket, nyelvgyakorlást, nyelvtanulást segítő kiadványokat, a helyben élő nemzetiségek nyelvén is (görög, horvát, román, szerb).

Időszaki kiadványok: Válogatva és a helyi igényeket szem előtt tartva fizetünk elő napilapokra, irodalmi, társadalomtudományi, természettudományi, történelmi folyóiratokra, olvasói igény szerint az ismeretterjesztő hetilapokra, hobby témájú magazinokra és erős válogatás után a bulvársajtó kiadványaira.

Hamvas-gyűjtemény: dokumentumtípustól és nyelvtől függetlenül teljességre törekvő módon gyűjtjük névadónk, Hamvas Béla munkáit, valamint a róla szóló irodalmat.

Gyermekkönyvtár:

Legfőbb feladata, hogy szorosan együttműködve az oktatási, nevelési intézményekkel, hozzásegítse a gyerekeket a szabadidő hasznos eltöltéséhez, és felkeltse bennük az önképzés iránti igényt.

Kézikönyvtár: Az állomány legfőbb funkciója, hogy segítse a gyermeket a házi feladat és kutatómunka elvégzésében. Ezért kiemelten gyűjtjük a gyermekeknek szánt lexikonokat és enciklopédiákat, erősen válogatva a felnőtt kézikönyv állományból is.

Szakkönyvek: ismeretterjesztő és ismeretközlő könyvek.

Az életkori sajátosságokat kiemelten figyelembe véve gyűjtjük a kisebbeknek (0-10 éves korig) szánt „kis tudós” könyveket, és a kamaszoknak írt ismeretközlő műveket.

Kiemelten gyűjtjük a szülőknek szóló csecsemő- és kisgyermekkel foglalkozó pszichológiai és pedagógiai könyveket.

Szépirodalom: az életkori sajátosságoknak megfelelően válogatva gyűjtjük a művészi igényű leprellőkat, a magyar- és világirodalom klasszikus mesekönyveit, verseit és regényeit. Kiemelt figyelmet fordítunk a magyar és külföldi kortárs gyermekirodalomra. Az ajánlott olvasmányok gyűjtése elsősorban az iskolai könyvtár feladata, ezért könyvtárunk csak példányszám kiegészítésre törekszik.

Időszaki kiadványok: a gyerekek életkorát és érdeklődését szem előtt tartva fizetünk elő különböző irodalmi és ismeretterjesztő gyermeklapokra, szórakoztató kiadványokra, képregényekre.

Népmese-gyűjtemény: teljességre törekvő módon gyűjtjük a magyar népmese-gyűjteményeket, válogatással gyűjtjük a világ népmese-gyűjteményeit. Erősen válogatva gyűjtjük a magyar népmeséket tartalmazó könyveket. Teljességre törekszünk a népmesékkal kapcsolatos szakirodalom gyűjtésében. Teljességre törekvő módon gyűjtjük Benedek Elek munkásságát, valamint a róla szóló irodalmat.

Városi Archívum – Helyismereti gyűjtemény

A képviselőtestület 334/2009. /X.29./ számú önkormányzati határozat alapján 2010. január 1-jével létrehozta a Városi Archívumot, melynek működtetésével a Hamvas Béla Városi Könyvtárat bízta meg. A Városi Archívum előrelátóan gyűjti a jelen dokumentumait a jövő számára.

A gyűjtemény gerincét a Helytörténeti Gyűjtemény állománya alkotja, valamint kiegészül a városlakók által adományozott dokumentumokkal is. Együttműködésre törekszünk a Matrica Múzeummal, egyeztetett gyűjtőkört meghatározva, mely által az átfedések elkerülhetők. Az Archívum teljességre törekvő módon gyűjti a Százhalombattára vonatkozó irodalmat, erős válogatással gyűjti a szomszédos településekre, illetve Pest megyére vonatkozó dokumentumokat.

Gyűjtőkörébe tartozik tehát minden olyan dokumentum amely

- ❖ helyi tartalmú (függetlenül a szerzőtől és a kiadás helyétől)
- ❖ helyi kiadású (függetlenül a szerzőtől és a tartalomtól)
- ❖ helyi szerző műve (ha a szerzőnek bármilyen helyi kötődése van)

Fő -, mellék és kiegészítő gyűjtőkör a Felnőtt- és Gyermekkönyvtárban

TÉMA	Fő gyűjtőkör		Mellék gyűjtőkör		Kiegészítő gyűjtőkör	
	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek
Általános művek			x			x
Filozófia			x			
Pszichológia	x	x				
Vallás			x	x		
Általános társadalomtudományi művek	x					
Szociológia (magyar vonatkozású)	x					
Szociológia					x	
Politika (magyar vonatkozású)			x			

TÉMA	Fő gyűjtőkör		Mellék gyűjtőkör		Kiegészítő gyűjtőkör	
	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek
Politika					x	
Közgazdaságtudomány			x			
Jog, Államigazgatás			x			
Hadtörténet			x	x		
Pedagógia	x	x				
Magyar néprajz	x	x				
Néprajz					x	x
Általános természettudományos művek			x	x		
Természet és környezetvédelem	x	x				
Matematika	x		x			
Csillagászat			x	x		
Fizika	x		x			
Kémia			x	x		
Földtan, geológia			x	x		
Biológia	x	x				
Botanika	x	x				
Állattan	x	x				
Természetgyógyászat	x					
Orvostudomány					x	x
Technika	x	x				
Mezőgazdaság			x	x		
Háztartás	x	x				
Marketing, Üzemgazdaság, Reklám	x					
Ipar					x	
Számítástechnika			x	x		
Barkácsolás, Építőipar	x	x				
Művészet általános kérdései	x	x				
Építészet			x	x		
Képzőművészet			x	x		
Iparművészet	x	x				
Magyar festészet	x					x
Festészet			x			x
Fotóművészet				x	x	
Magyar zene és zenetörténet			x	x		
Zene és zenetörténet				x	x	
Magyar filmművészet			x			
Filmművészet					x	
Magyar színházművészet			x			
Színházművészet					x	

TÉMA	Fő gyűjtőkör		Mellék gyűjtőkör		Kiegészítő gyűjtőkör	
	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek
Társas szórakozás		x			x	
Sport		x	x			
Magyar nyelvészet	x	x				
Nyelvészet			x			
Műelemzések	x	x				
Magyar irodalomtudomány	x					x
Egyéb népek irodalma			x			
Magyar vonatkozású honismereti irodalom	x	x				
Honismeret					x	x
Útleírások	x			x		
Európai útikönyvek	x					
Egyéb útikönyvek					x	
Magyarország földrajza	x	x				
Családtörténet, Címertan			x	x		
Történelemtudomány és segédtudományai	x	x				
Európa története	x	x				
Európán kívüli országok története			x			x
Magyarország története	x	x				
Klasszikus magyar irodalom	x					
Klasszikus világirodalom	x					
Kortárs magyar irodalom			x			
Kortárs világirodalom			x			
Szórakoztató irodalom			x			
Idegen nyelvű klasszikus, kortárs és szórakoztató irodalom					x	
Napilapok	x					
Természettudományi, Történelmi, Társadalomtudományi, Irodalmi folyóiratok			x			
Magazinok			x			
Bulvár sajtótermékek					x	
Leporelló				x		
Magyar népmese		x				
Magyar népmeséket tartalmazó könyvek						x

TÉMA	Fő gyűjtőkör		Mellék gyűjtőkör		Kiegészítő gyűjtőkör	
	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek
Egyéb népek meséi				x		
Magyar- és egyéb klasszikus mesekönyvek, versek és regények				x		
Népmesékkal kapcsolatos szakirodalom		x				
Benedek Elek munkássága		x				
Magyar és külföldi kortárs gyermekirodalom		x				
Ajánlott olvasmányok				x		
Irodalmi gyermeklapok		x				
Ismeretterjesztő gyermeklapok				x		
Szórakoztató kiadványok, képregények						x

A Városi Archívum fő -, mellék és kiegészítő gyűjtőköre

TÉMA	Fő gyűjtőkör	Mellék gyűjtőkör	Kiegészítő gyűjtőkör
Százhalombattára vonatkozó irodalom (patriotikum)	x		
Szomszédos településekre és Pest megyére vonatkozó irodalom			x

Példányszám

A kiadványokat általánosságban 1 példányban szerezzük be, kivételt képeznek

- ❖ a klasszikus magyar- és világirodalom, valamint az oktatási intézmények által ajánlott olvasmányok (2-6 példány)
- ❖ sikerkönyvek esetében (1-2 példány)
- ❖ szótárak (1-2 példány)
- ❖ nyelvtanulást segítő kiadványok (1-2 példány)

Gyűjtőköri tilalom

Nem tartoznak a könyvtár gyűjtőkörébe:

- ❖ az általános- és középiskolai tankönyvek
- ❖ a pornográf tartalmak
- ❖ egyes tudományterületek magas szintű speciális szakkönyvei

Az állománygyarapítás módjai

A Hamvas Béla Városi Könyvtár állományát a következő módokon gyarapítja

- ❖ vétel: hazai terjesztőktől valamennyi dokumentumtípusra kiterjedően

- ❖ ajándék: térítésmentesen felajánlott új és használt dokumentumok köre. Ajándék esetében az állományba vételt megelőzi a dokumentum behasonlítása a gyűjtőköri szabályzatban foglaltakkal

Az állomány apasztása

A Hamvas Béla Városi Könyvtár selejtezési rendjére a **3/1975. (VIII.17.) KM-PM együttes rendelet** előírásai az irányadóak.

Tervszerű állományapasztáskor az intézmény felnőtt- illetve gyermekkönyvtári részlegében állományelemzést kell végezni, annak eredményére támaszkodva kell dönteni az egyes dokumentumokkal kapcsolatos teendőkről. A Városi Archívumban tervszerű állományapasztás nem történik, apasztásra csak fizikai sérüléskor kerül sor.

Az elhasználódott, rongált, stb. dokumentumok állományból történő kivonásakor a 3/1975. (VIII.17.) KM-PM együttes rendelet alapján készült Selejtezési Szabályzat alapján kell eljárni.

Záró rendelkezések

A könyvtár Gyűjtőköri Szabályzatát a társadalmi környezet, a könyvtárszakmai és technikai változások, valamint a használói elégedettségi vizsgálatok eredményétől függően rendszeresen 2 évente felül kell vizsgálni.

Jelen szabályzat a Könyvtárhasználati Szabályzat melléklete, életbe lép: 2016. január 30-tól.

Százhalombatta, 2016. január 30.

Kovács Marianna
könyvtárigazgató